



Rada
Evropské unie

Brusel 11. července 2023
(OR. en)

11158/1/23
REV 1

ECOFIN 682
UEM 216
SOC 507
EMPL 358
COMPET 702
ENV 781
EDUC 294
RECH 326
ENER 417
JAI 929
GENDER 158
ANTIDISCRIM 152
JEUN 196
SAN 433

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. předchozího dokumentu:	11158/23
Č. dok. Komise:	COM(2023) 626 final
Předmět:	DOPORUČENÍ RADY k národnímu programu reforem Finska na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Finska z roku 2023

Delegace naleznou v příloze výše uvedený návrh doporučení Rady, který na základě doporučení Komise COM(2023) 626 final projednala Rada a Evropská rada.

DOPORUČENÍ RADY

ze dne ...

k národnímu programu reforem Finska na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Finska z roku 2023

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik¹, a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

- (1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241², kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost (dále jen „nástroj“). Nástroj poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. V souladu s prioritami evropského semestru nástroj přispívá k hospodářskému a inkluzivnímu oživení a k provádění udržitelných prorůstových reforem a investic, zejména reforem a investic za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Pomáhá rovněž posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci Unie a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv. Maximální finanční příspěvek na členský stát v rámci nástroje byl dne 30. června 2022 aktualizován v souladu s čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2023, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2023. Dne 23. března 2023 Evropská rada potvrdila priority analýzy udržitelného růstu 2023, která se zaměřuje na čtyři rozměry konkurenceschopné udržitelnosti. Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011³ také zprávu mechanismu varování 2023, ve které není Finsko uvedeno mezi členskými státy, jež by mohly být postiženy nerovnováhami nebo by u nich takové postižení mohlo hrozit. Hloubkový přezkum tudíž nebude zapotřebí. Téhož dne Komise rovněž přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Finska na rok 2023. Komise taktéž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2023, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny (dále jen „doporučení týkající se eurozóny⁴ 2023“) přijala Rada dne 16. května 2023, společnou zprávu o zaměstnanosti dne 13. března 2023.
- (3) Třebaže ekonomiky Unie vykazují pozoruhodnou odolnost, stále na ně negativně dopadá geopolitická situace. Unie pevně stojí při Ukrajině a agenda hospodářské a sociální politiky Unie se zároveň zaměřuje na snižování negativního dopadu energetických otřesů na zranitelné domácnosti i podniky v krátkodobém horizontu a na pokračování dosavadní práce na zelené a digitální transformaci, podpoře udržitelného a inkluzivního růstu, ochraně makroekonomické stability a zvyšování odolnosti ve střednědobém horizontu. Silně se také soustřeďuje na zvyšování konkurenceschopnosti a produktivity Unie.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁴ Doporučení Rady ze dne 16. května 2023 týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Dne 1. února 2023 vydala Komise sdělení „Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi“ (dále jen „Průmyslový plán Zelené dohody“). Záměrem tohoto plánu je posílit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi a podpořit rychlý přechod ke klimatické neutralitě. Plán je doplněním pokračujícího úsilí v rámci Zelené dohody pro Evropu a plánu REPowerEU. Má za cíl vytvořit příznivější prostředí, aby se zvýšila unijní výrobní kapacita u technologií a produktů s nulovými čistými emisemi nezbytných ke splnění ambiciózních cílů Unie v oblasti klimatu a byl zajištěn přístup k relevantním kritickým surovinám, mimo jiné prostřednictvím diverzifikovaného zajišťování zdrojů, patřičného využívání geologických zdrojů v členských státech a maximální recyklace surovin. Průmyslový plán Zelené dohody se opírá o čtyři pilíře: předvídatelné a zjednodušené právní prostředí, rychlejší přístup k financování, zlepšování dovedností a otevřený obchod pro odolné dodavatelské řetězce. Dne 16. března 2023 pak Komise vydala další sdělení nazvané „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“, jež je postaveno na devíti vzájemně se posilujících stimulech a jehož cílem je vytvoření regulačního rámce, který bude podporovat růst. Sdělení vytyčuje politické priority, které se soustředí na aktivní zajišťování strukturálních zlepšení, dobře zacílených investic a regulačních opatření, aby byly Unie a její členské státy v dlouhodobém výhledu konkurenceschopné. Níže uvedená doporučení pomáhají tyto priority řešit.

- (5) V roce 2023 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním nástroje. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány řeší veškerá relevantní doporučení pro jednotlivé země vydaná v posledních letech nebo jejich významnou část. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020 a 2022 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.
- (6) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435⁵ (dále jen „nařízení REPowerEU“) přijaté dne 27. února 2023 má za cíl rychle ukončit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. To přispěje k energetické bezpečnosti a diverzifikaci dodávek energií v Unii a povede k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ke zvýšení kapacity pro ukládání energie a ke zlepšení energetické účinnosti. Nařízení REPowerEU členským státům umožňuje doplnit do národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů REPowerEU. Zmíněné reformy a investice také pomohou zvýšit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi, o které usiluje Průmyslový plán Zelené dohody, a plnit doporučení pro jednotlivé země, která souvisejí s energetikou a byla členským státům vydána v roce 2022 a případně v roce 2023. Nařízení REPowerEU zavádí novou kategorii nevratné finanční podpory, která je členským státům k dispozici na financování nových reforem a investic souvisejících s energetikou v rámci jejich plánů pro oživení a odolnost.

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1).

- (7) Dne 8. března 2023 přijala Komise sdělení poskytující pokyny v oblasti fiskální politiky na rok 2024 (dále jen „sdělení z 8. března 2023“). Jeho cílem je podpořit přípravu programů stability a konvergenčních programů členských států a posílit tím koordinaci politik. Komise v něm připomněla, že na konci roku 2023 bude deaktivována obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu. Pro roky 2023–2024 vyzvala Komise k fiskálním politikám, které zajistí střednědobou udržitelnost dluhu a udržitelným způsobem zvýší potenciální růst a členské státy byly vyzvány, aby ve svých programech stability a konvergenčních programech z roku 2023 nastínily, jak jejich fiskální plány zajistí dodržení referenční hodnoty pro schodek ve výši 3 % hrubého domácího produktu (HDP) stanovené ve Smlouvě a věrohodné a trvalé snížení dluhu nebo udržení dluhu na obezřetné úrovni ve střednědobém horizontu. Komise vybídla členské státy, aby postupně ukončily vnitrostátní fiskální opatření, která zavedly na ochranu domácností a podniků v souvislosti s prudkým zdražením energií, a začaly u těch nejméně cílených. Uvedla, že pokud by bylo nutné podpůrná opatření prodloužit kvůli novým tlakům na ceny energií, měly by je členské státy zaměřit mnohem lépe než v minulosti na zranitelné domácnosti a podniky. Fiskální doporučení budou podle Komise kvantifikovaná a diferencovaná. Kromě toho budou formulována na základě čistých primárních výdajů, jak je navrženo ve sdělení Komise ze dne 9. listopadu 2022 o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU. Komise doporučila, aby všechny členské státy i nadále chránily investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistily účinné využívání prostředků z nástroje i z dalších fondů Unie, a to zejména s ohledem na zelenou a digitální transformaci a cíle odolnosti. Komise uvedla, že v souladu se stávajícími právními předpisy navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023.

- (8) Dne 26. dubna 2023 předložila Komise legislativní návrhy na provedení komplexní reformy pravidel Unie pro správu ekonomických záležitostí. Jejich hlavním cílem je ve všech členských státech prostřednictvím reforem a investic posílit udržitelnost veřejného dluhu a podpořit udržitelný a inkluzivní růst. Komise ve svých návrzích usiluje o zlepšení vlastní odpovědnosti členských států, zjednodušení rámce a větší zaměření na střednědobý horizont spolu s účinným a soudržnějším prosazováním. Podle závěrů Rady ze dne 14. března 2023 o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU je cílem dokončit tuto legislativní činnost v roce 2023.
- (9) Dne 27. května 2021 předložilo Finsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 29. října 2021 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Finska⁶. Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise přijatým v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, které uvádí, že Finsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

⁶ ST 12524/2021; ST 12524/2021 ADD 1.

- (10) Dne 23. března 2023 předložilo Finsko v souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1466/97 svůj národní program reforem na rok 2023 a svůj program stability z roku 2023. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány společně. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2023 rovněž zprávy, které Finsko dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.
- (11) Dne 24. května 2023 zveřejnila Komise zprávu o Finsku pro rok 2023. Posoudila pokrok, který Finsko učinilo při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2022, a zhodnotila, jak Finsko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Finsku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Finska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů Organizace spojených národů v oblasti udržitelného rozvoje.

- (12) Podle údajů potvrzených Eurostatem se schodek veřejných financí Finska snížil z 2,8 % HDP v roce 2021 na 0,9 % v roce 2022, zatímco veřejný dluh vzrostl ze 72,6 % HDP na konci roku 2021 na 73,0 % na konci roku 2022. Dne 24. května 2023 vydala Komise zprávu podle čl. 126 odst. 3 Smlouvy. Tato zpráva se zabývala rozpočtovou situací Finska, neboť jeho veřejný dluh v roce 2022 překročil referenční hodnotu 60 % HDP stanovenou ve Smlouvě a Finsko nedodrželo doporučenou hodnotu pro snižování dluhu. Zpráva dospěla k závěru, že kritérium dluhu nebylo splněno. V souladu se svým sdělením z 8. března 2023 Komise následně nenavrhl zahájit na jaře 2023 nové postupy při nadměrném schodku. Komise poté prohlásila, že navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023. Finsko by tuto skutečnost mělo zohlednit při plnění svého rozpočtu na rok 2023 a při přípravě návrhu rozpočtového plánu na rok 2024.

- (13) Saldo veřejných financí bylo ovlivněno opatřeními fiskální politiky přijatými ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu zvýšení cen energií. V roce 2022 mezi opatření fiskální politiky snižující příjmy patřilo dočasné zvýšení odpočitatelných výdajů na dojíždění a zvýšení daňových odpočtů pro domácnosti na renovaci topných systémů, zatímco opatření fiskální politiky zvyšující výdaje zahrnovala valorizaci sociálních dávek a výplatu dodatečných přídavků na děti, jejichž cílem bylo zlepšit kupní sílu domácností s nízkými příjmy a řešit náklady vyvolané inflací. Podle odhadu Komise činí v roce 2022 čisté rozpočtové náklady těchto opatření 0,1 % HDP. Saldo veřejných financí bylo rovněž ovlivněno rozpočtovými náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny, které se v roce 2022 odhadují na 0,1 % HDP. Současně poklesly odhadované náklady na dočasná mimořádná opatření související s krizí způsobenou onemocněním COVID-19, a to z 2,0 % HDP v roce 2021 na 0,2 % v roce 2022.
- (14) Dne 18. června 2021 Rada doporučila Finsku⁷, aby v roce 2022 zachovalo podpůrné nastavení fiskální politiky, včetně impulsu dodaného nástrojem, a zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů.

⁷ Doporučení Rady ze dne 18. června 2021, kterým se vydává stanovisko Rady k programu stability Finska z roku 2021, Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 126.

- (15) Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky⁸ v roce 2022 celkově neutrální, na úrovni 0,1 % HDP, jak Rada doporučila. Jak doporučila Rada, Finsko pokračovalo v podpoře oživení prostřednictvím investic, které mají být financovány z nástroje. Výdaje financované z grantů v rámci nástroje a dalších fondů Unie v roce 2022 dosáhly 0,3 % HDP (0,2 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky byl neutrální v rozsahu 0,0 procentního bodu⁹. Finsko proto zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů, jak doporučila Rada. Současně s tím příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o nová příjmová opatření) k nastavení fiskální politiky byl celkově neutrální v rozsahu 0,1 procentního bodu. Finsko tedy udrželo růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů dostatečně pod kontrolou.
- (16) Makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce v programu stability z roku 2023, je pro rok 2023 i 2024 v souladu s jarní prognózou Komise 2023. Vláda předpovídá, že reálný HDP v roce 2023 mírně klesne o 0,2 % a poté v roce 2024 vzroste o 1,3 %. Pro srovnání jarní prognóza Komise 2023 předpovídá pozitivní růst reálného HDP v roce 2023 ve výši 0,2 % a v roce 2024 ve výši 1,4 %. Oba soubory prognóz odhadují, že hlavním faktorem růstu v roce 2023 bude čistý vývoz, zatímco v roce 2024 se očekává širší zlepšení hospodářské výkonnosti, neboť se má oživit i domácí poptávka.

⁸ Nastavení fiskální politiky se měří změnou primárních výdajů (očištěných od diskrečních opatření na straně příjmů) s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19, ale se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci nástroje a dalších fondů Unie ve vztahu k střednědobému potenciálnímu růstu. Více podrobností viz rámeček č. 1 ve fiskálních statistických tabulkách.

⁹ Příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů měl expanzivní povahu v rozsahu 0,2 procentního bodu HDP.

(17) Vláda v programu stability z roku 2023 očekává, že se schodek veřejných financí zvýší v roce 2023 na 2,6 % HDP. Zvýšení v roce 2023 odráží především valorizaci sociálních dávek, státní financování místních orgánů, vyšší úrokové výdaje, jakož i dodatečné výdaje na obranu a investice související s výzkumem a vývojem. Podle programu stability z roku 2023 se dále očekává, že se poměr veřejného dluhu k HDP zvýší ze 73,0 % na konci roku 2022 na 74,4 % na konci roku 2023. Projekce v jarní prognóze Komise 2023 uvádějí schodek veřejných financí v roce 2023 ve výši 2,6 % HDP. Tato hodnota odpovídá projekci pro schodek v programu stability z roku 2023. Jarní prognóza Komise 2023 dále předpovídá nižší poměr veřejného dluhu k HDP, a to 73,9 % na konci roku 2023. Rozdíl je způsoben mírně vyšším deflátozem předpokládaným v jarní prognóze Komise 2023.

(18) Saldo veřejných financí v roce 2023 by měla i nadále ovlivňovat fiskální opatření přijatá ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu zvýšení cen energií. Jedná se o opatření prodloužená od roku 2022 (zejména: dodatečné dočasné zvýšení odpočitatelných výdajů na dojíždění a daňových odpočtů pro domácnosti na renovaci topných systémů) a nová opatření, jako jsou dočasné úhrady účtů za elektřinu a daňové úlevy na elektřinu, jakož i dočasné snížení sazby daně z přidané hodnoty (DPH) na elektřinu a osobní dopravu. Náklady na tato opatření jsou částečně kompenzovány zdaněním neočekávaných zisků dodavatelů energie, konkrétně dočasnou daní ze zisku pro energetické společnosti. Při zohlednění těchto příjmů jsou čisté rozpočtové náklady na podpůrná opatření odhadovány v jarní prognóze Komise 2023 na 0,3 % HDP v roce 2023¹⁰. Zdá se, že většina opatření v roce 2023 není zaměřena na nejzranitelnější domácnosti nebo podniky a plně nezachovává cenový signál ke snížení poptávky po energiích a zvýšení energetické účinnosti. V důsledku toho se objem cílených podpůrných opatření, která se berou v úvahu při posouzení plnění doporučení Rady ze dne 12. července 2022¹¹, odhaduje v jarní prognóze Komise 2023 na 0,1 % HDP v roce 2023 (oproti 0,0 % HDP v roce 2022). Předpovídá se, že rozpočtové náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny se oproti roku 2022 zvýší o 0,2 procentního bodu HDP.

¹⁰ Číselné údaje představují výši ročních rozpočtových nákladů na uvedená opatření, mimo jiné v oblasti běžných příjmů a výdajů a – je-li to relevantní – kapitálových výdajů.

¹¹ Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reforem Finska a stanovisko Rady k programu stability Finska z roku 2022 (Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 213).

- (19) Dne 12. července 2022 doporučila Rada Finsku zajistit v roce 2023, aby růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů byl v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky¹², a brát přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Finsko by mělo být připraveno přizpůsobit běžné výdaje vyvíjející se situaci. Dále bylo Finsku doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím nástroje a dalších fondů Unie.

¹² Podle jarní prognózy Komise 2023 se střednědobý růst potenciálního produktu Finska (desetiletý průměr), který se používá k měření nastavení fiskální politiky, odhaduje v nominálním vyjádření na 5,6 %.

(20) Pro rok 2023 se v jarní prognóze Komise 2023 předpokládá expanzivní nastavení fiskální politiky (-1,0 % HDP) na pozadí vysoké inflace. Předcházelo mu celkově neutrální nastavení v roce 2022 (-0,1 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky v roce 2023 bude mít expanzivní povahu v rozsahu 0,6 % HDP. Tato hodnota zahrnuje obecně stabilní náklady na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií. Dále jsou zde zohledněny vyšší náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (o 0,2 % HDP). Expanzivní příspěvek čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je proto pouze částečně způsoben cílenou podporou domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Expanzivní růst primárních běžných výdajů financovaných z národních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) je rovněž způsoben valorizací sociálních dávek, státním financováním místních orgánů, jakož i dodatečnými výdaji na obranu a investicemi související s výzkumem a vývojem. Celkově není projektovaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v souladu s doporučením Rady ze dne 12. července 2022. Výdaje financované z nástroje a dalších fondů Unie dosáhly v roce 2023 0,4 % HDP, zatímco příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky měl expanzivní povahu v rozsahu 0,4 procentního bodu¹³. Finsko tedy plánuje financovat dodatečné investice prostřednictvím nástroje a podle projekcí zachová investice financované z vnitrostátních zdrojů. Země plánuje financovat veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti, jako jsou dotace na výměnu kotlů na fosilní paliva a dobíjecí stanice elektrických vozidel, elektroenergetické sítě a projekt „Digirail“, jehož cílem je modernizovat systém řízení vlaků, portál Virtual Finland na usnadnění přistěhovalectví za prací a projekt pro ekonomiku v reálném čase (RTE) zaměřený na digitalizaci obchodních transakcí, které jsou částečně financovány z nástroje a dalších fondů Unie.

¹³ Příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů bude mít podle projekcí neutrální povahu v rozsahu 0,0 procentního bodu HDP.

- (21) Podle programu stability z roku 2023 se očekává, že schodek veřejných financí zůstane v roce 2024 na úrovni 2,6 % HDP. Očekává se, že růst daňových příjmů se zpomalí, zatímco úrokové náklady budou vyšší. Poměr veřejného dluhu k HDP na konci roku 2024 by podle programu stability z roku 2023 měl vzrůst na 76,9 %. Na základě opatření politiky, která byla známa ke dni uzávěrky prognózy, Komise ve své jarní prognóze 2023 předpovídá pro rok 2024 schodek veřejných financí ve výši 2,6 % HDP. Tato hodnota odpovídá projekci pro schodek v programu stability z roku 2023. Jarní prognóza Komise 2023 dále předpovídá nižší poměr veřejného dluhu k HDP na konci roku 2024, a to 76,2 %.
- (22) Program stability z roku 2023 předpokládá postupné ukončení všech podpůrných opatření v oblasti energetiky v roce 2024. Komise v současnosti předpokládá úplné ukončení podpůrných opatření v oblasti energetiky v roce 2024. To je založeno na předpokladu, že nedojde k opětovnému zvýšení cen energií.

- (23) Nařízení (ES) č. 1466/97 vyžaduje roční zlepšení strukturálního rozpočtového salda směrem ke střednědobému cíli o doporučenou hodnotu 0,5 % HDP¹⁴. Vzhledem k úvahám o fiskální udržitelnosti by zlepšení strukturálního salda ve výši alespoň 0,3 % HDP bylo podle Komise přiměřené. K zajištění takového zlepšení a v souladu s metodikou Komise je zapotřebí, aby růst čistých primárních výdajů¹⁵ financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 nepřekročil 2,2 %, jak se odráží v tomto doporučení. Zároveň by v závislosti na vývoji na trhu s energiemi měla být postupně ukončena zbývající podpůrná opatření v oblasti energetiky (v současné době odhadovaná Komisí na 0,3 % HDP v roce 2023), počínaje těmi nejméně zacílenými, a související úspory by měly být použity na snížení schodku veřejných financí. Podle jarní prognózy Komise 2023 není růst čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 v souladu s doporučením Rady ze dne 12. července 2022. Pokud se to potvrdí, v roce 2024 by byl vhodný nižší růst čistých primárních výdajů.
- (24) Za předpokladu nezměněné politiky mají podle jarní prognózy Komise 2023 čisté primární výdaje financované z vnitrostátních zdrojů růst v roce 2024 tempem 2,8 %, což je nad doporučenou hodnotou tempa růstu.
- (25) Podle programu stability z roku 2023 se očekává, že veřejné investice zůstanou v letech 2023 a 2024 na úrovni 4,5 % HDP. To odráží investice financované z vnitrostátních zdrojů a investice financované Unií, zejména prostřednictvím nástroje. Program stability z roku 2023 se týká reforem a investic, které by měly přispět k fiskální udržitelnosti a udržitelnému růstu podporujícím začlenění. Patří mezi ně i reforma zdravotnictví a sociálních služeb, která je rovněž součástí plánu pro oživení a odolnost, ačkoli odhady budoucích úspor, které z reformy vyplynou, jsou stále nejisté.

¹⁴ Článek 5 nařízení (ES) č. 1466/97 požaduje rovněž korekci o více než 0,5 % HDP u členských států, jejichž veřejné zadlužení přesahuje 60 % HDP nebo které se potýkají s výrazným rizikem z hlediska udržitelnosti dluhu.

¹⁵ Čisté primární výdaje se určují jako výdaje financované z vnitrostátních zdrojů očištěné o diskreční opatření na straně příjmů a s vyloučením úrokových výdajů, jakož i výdajů na cyklickou nezaměstnanost.

- (26) Program stability z roku 2023 nastiňuje střednědobou fiskální cestu do roku 2027. Podle tohoto programu se očekává, že schodek veřejných financí vzroste v roce 2025 na 3,1 % HDP a do roku 2026 následně mírně klesne na 2,9 %. Plánuje se tedy jeho snížení pod 3 % HDP v roce 2026. Poměr veřejného dluhu k HDP by programem stability z roku 2023 měl vzrůst ze 76,9 % na konci roku 2024 na 80,7 % do konce roku 2026.
- (27) Finsko má účinný a inkluzivní systém sociálního zabezpečení s vysokou úrovní sociální ochrany, který je však složitý a obsahuje některé motivační pasti. V roce 2020 byl zvláštní parlamentní výbor pověřen, aby do roku 2027 navrhl reformu systému sociálního zabezpečení. V lednu 2022 výbor zveřejnil výsledky své práce na mapování problémů a v březnu 2023 předložil průběžnou zprávu, která obsahovala 31 návrhů studií, legislativních návrhů a rozvojových projektů pro budoucí vlády. Další kroky by zahrnovaly zahájení legislativních prací na zefektivnění systému sociálního zabezpečení a zvýšení pobídek k práci při zachování sociální ochrany a zvýšení míry zaměstnanosti. Pokračování prací na reformě systému sociálního zabezpečení je důležité pro podporu dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí.

- (28) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení (EU) 2021/241 a kritériem 2.2 přílohy V tohoto nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Provádění finského plánu pro oživení a odolnost je v plném proudu. Provozní ujednání mezi Komisí a Finskem dosud nebyla podepsána. Tento krok je nezbytný pro předložení první žádosti o platbu v rámci plánu pro oživení a odolnost a pro to, aby Finsko mohlo dohnat dohodnutý harmonogram žádostí o platbu. V lednu 2023 předložilo Finsko změnu svého plánu oživení a odolnost, kterou Rada schválila dne 14. března 2023. Tato změna byla provedena v souvislosti s aktualizací maximálního finančního příspěvku, který mají členské státy k dispozici z nástroje, a spočívala v poměrném snížení financování všech čtyř pilířů plánu. V roce 2023 se plánuje další změna plánu pro oživení a odolnost, aby se zajistilo financování v rámci kapitoly REPowerEU. Rychlé začlenění nové kapitoly REPowerEU do plánu pro oživení a odolnost umožní financovat další reformy a investice na podporu strategických cílů Finska v oblasti energetiky a zelené transformace. Pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost i dalších hospodářských politik a politik zaměstnanosti, které jdou nad rámec plánu, je i nadále důležité systematické a účinné zapojování místních a regionálních orgánů, sociálních partnerů a dalších příslušných zúčastněných stran, aby měla celková politická agenda širokou podporu.
- (29) Všechny programové dokumenty Finska v rámci politiky soudržnosti schválila Komise v roce 2022. Rychlé provádění programů v rámci politiky soudržnosti komplementárně k plánu pro oživení a odolnost a v synergii s ním, včetně kapitoly REPowerEU, má ve Finsku zásadní význam pro dosažení zelené a digitální transformace, zvýšení hospodářské a sociální odolnosti a zajištění vyváženého územního rozvoje.

- (30) Kromě hospodářských a sociálních výzev, jimiž se zabývají plán pro oživení a odolnost a programy politiky soudržnosti, čelí Finsko řadě dalších výzev souvisejících s nedostatkem dovedností, politikami vzdělávání a odborné přípravy, energetickou politikou a zelenou transformací.
- (31) Přestože finský trh práce v roce 2022 vykazoval velmi dobré výsledky, počet volných pracovních míst se rychle zvýšil, což odráží nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a nedostatek pracovních sil v různých odvětvích, zejména ve službách, stavebnictví, informačních a komunikačních technologiích, vzdělávání, zdravotnictví a sociální péči. Nabídka kvalifikované pracovní síly je omezena relativně nízkým počtem absolventů vysokých škol ve studijních oborech, které jsou na trhu práce nejvíce žádané, a také relativně nízkou úrovní imigrace pracovních sil. Zároveň je míra dosažení terciárního vzdělání u osob ve věku 25–34 let pod průměrem Unie. Nedostatek pracovních sil a dovedností představuje výzvu pro konkurenceschopnost a dlouhodobý růst Finska a bude dále zhoršován stárnutím populace, relativně nízkou regionální mobilitou pracovních sil a zvýšenou poptávkou po nových dovednostech v souvislosti se zelenou a digitální transformací.

- (32) Nový finský zákon o klimatu vstoupil v platnost 1. července 2022 a zakotvil ve vnitrostátním právu cíl Finska stát se do roku 2035 sociálním státem bez fosilních paliv a stanovil klimatické cíle pro roky 2030, 2040 a 2050. Finské hospodářství však stále patří k energeticky nejnáročnějším v Unii. K hlavním odvětvím, která musí přispět k výraznému snížení emisí skleníkových plynů, patří energetika, průmysl, doprava a sektor budov. V roce 2021 tvořily obnovitelné zdroje energie významnou část skladby zdrojů energie ve Finsku, a to 43 %, následovala ropa s 24 %, jaderná energie se 17 % a uhlí s 9 %. Rusko zůstává důležitým zdrojem jaderného paliva. Spotřeba zemního plynu ve Finsku poklesla v období od srpna 2022 do března 2023 ve srovnání s průměrnou spotřebou plynu ve stejném období v předchozích pěti letech o 56 %, tedy více, než požadoval cíl stanovený na 15 %. Finsko by mohlo pokračovat ve snaze o dočasné snížení poptávky po plynu do 31. března 2024 v souladu s nařízením Rady (EU) 2022/1369¹⁶.
- (33) S ohledem na dosažení dlouhodobých cílů v oblasti klimatu představuje výzvu značný nedostatek soukromých a veřejných investic v hlavních odvětvích produkujících emise, jakož i zpoždění v zavádění investic do obnovitelných zdrojů energie, které je způsobeno množstvím nevyřízených žádostí o environmentální povolení. Je třeba dále zefektivnit povolovací řízení, aby se odstranilo nahromadění nevyřešených energetických projektů a usnadnily se další prioritní investice.
- (34) Vysoké ceny energie a ambiciózní klimatické cíle vyžadují rychlejší a vyšší investice do dekarbonizace. Přestože prodej elektromobilů roste rychleji, než se očekávalo, je nepravděpodobné, že se kvůli velkým vzdálenostem a řídké osídleným oblastem, které jsou pro Finsko charakteristické, potřebné investice do dalšího zavádění, zejména elektrifikace těžkých nákladních vozidel, uskuteční za tržních podmínek. Přibližně 40 % železniční sítě stále není elektrifikováno.

¹⁶ Nařízením Rady (EU) 2022/1369 ze dne 5. srpna 2022 o koordinovaných opatřeních ke snížení poptávky po plynu (Úř. věst. L 206, 8.8.2022, s. 1).

- (35) Za účelem zlepšení bezpečnosti dodávek by bylo možné ve Finsku posílit vnitrostátní přenos elektřiny. Obnovitelná energie se stále více vyrábí daleko od míst spotřeby. Finsko sice rozhodným způsobem snížilo svou závislost na dovozu ropy, uhlí a plynu z Ruska, ale jedna ze dvou finských jaderných elektráren je i nadále zcela závislá na ruském palivu. K zajištění dobře fungujícího trhu s elektřinou v celém regionu a zvýšení předpokládaného podílu obnovitelné energie na skladbě zdrojů energie je zapotřebí silných propojení mezi Finskem a sousedními zeměmi.
- (36) Přechod na hospodářství s nulovými čistými emisemi je komplikován nedostatkem pracovních sil a dovedností v odvětvích a povoláních, která jsou klíčová pro zelenou transformaci, včetně výroby, zavádění a údržby technologií s nulovými čistými emisemi. V roce 2022 byl ve Finsku hlášen nedostatek pracovních sil u 37 profesí, které vyžadují specifické dovednosti nebo znalosti pro zelenou transformaci, včetně izolatérů, stavebních inženýrů a instalatérů a potrubářů. Aby se snížil nedostatek dovedností a podpořilo se začlenění a přerozdělení pracovních sil, jsou zásadně důležité vysoce kvalitní systémy vzdělávání a odborné přípravy, které budou reagovat na měnící se potřeby trhu práce, a cílená opatření pro prohlubování dovedností a změny kvalifikace. Pro zapojení nevyužívané pracovní síly, která je v nabídce, je zapotřebí, aby tato opatření byla přístupná, zejména pro jednotlivce a v odvětvích a regionech, jichž se zelená transformace dotýká nejvíce.
- (37) Na základě posouzení Komise přezkoumala Rada program stability z roku 2023 a její stanovisko¹⁷ je promítnuto do doporučení č. 1,

¹⁷ Podle čl. 5 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97.

(38) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada doporučila, aby členské státy eurozóny, mimo jiné prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost, i) zachovaly udržitelnost dluhu a upustily v roce 2023 od rozsáhlé podpory agregátní poptávky a zároveň lépe zacílily fiskální opatření přijatá ke zmírnění dopadu vysokých cen energií a zvážily vhodné způsoby ukončení podpory, až tlak na ceny energií poklesne; ii) udržely vysokou úroveň veřejných investic a podporovaly soukromé investice s cílem napomoci zelené a digitální transformaci; iii) podporovaly takový vývoj mezd, který zmírní ztrátu kupní síly a zároveň bude omezovat sekundární dopady na inflaci, dále zlepšovaly aktivní politiky na trhu práce a řešily nedostatek kvalifikovaných pracovníků; iv) zlepšily podnikatelské prostředí a zajistily, aby energetická podpora pro podniky byla nákladově efektivní, dočasná a zaměřená na životaschopné podniky a zachovávala pobídky pro zelenou transformaci a v) zachovaly makrofinanční stabilitu, sledovaly rizika a současně pokračovaly v práci na dokončení bankovní unie. K provedení prvního, druhého a třetího doporučení obsažených v doporučení týkajícím se eurozóny 2023 přispívají v případě Finska doporučení č. 1, 2, 3 a 4,

DOPORUČUJE Finsku v období 2023–2024:

1. Ukončit co nejdříve v letech 2023 a 2024 mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky a použít související úspory ke snížení schodku veřejných financí. Pokud by si nový nárůst cen energií vyžádal nová nebo pokračující podpůrná opatření, zajistit, aby tato podpůrná opatření byla zaměřena na ochranu zranitelných domácností a podniků, aby byla fiskálně dostupná a zachovávala stimuly k úsporám energií.

Zajistit obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením nominálního růstu čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 na nejvýše 2,2 %¹⁸.

Zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání grantů z nástroje i dalších fondů Unie, především za účelem podpory zelené a digitální transformace.

Pro období po roce 2024 pokračovat ve střednědobé fiskální strategii postupné a udržitelné konsolidace spojené s investicemi a reformami napomáhajícími vyššímu udržitelnému růstu, aby bylo dosaženo obezřetné střednědobé fiskální pozice.

Pokračovat v reformě systému sociálního zabezpečení s cílem zvýšit účinnost systému sociálních dávek, což by zlepšilo motivaci k práci a podpořilo dlouhodobou udržitelnost veřejných financí.

¹⁸ To podle odhadů odpovídá ročnímu zlepšení strukturálního rozpočtového salda v roce 2024 ve výši alespoň 0,3 % HDP, jak je popsáno ve 23. bodě odůvodnění.

2. Pokračovat ve stabilním provádění revidovaného plánu pro oživení a odolnost a urychleně dokončit kapitolu REPowerEU s cílem rychle zahájit její provádění. Pokračovat v rychlém provádění programů v rámci politiky soudržnosti v úzké doplňkovosti a součinnosti s plánem pro oživení a odolnost.
3. Řešit nedostatek pracovních sil a dovedností změnou kvalifikace a prohlubováním dovedností pracovní síly a rozšiřováním nabídky vysokoškolského vzdělávání, zejména v oborech, po nichž je na trhu práce největší poptávka.
4. Snížit celkovou závislost na fosilních palivech urychlením zavádění obnovitelných zdrojů energie, mimo jiné dalším urychlením povolovacích řízení, a zvýšit veřejné a soukromé investice do dekarbonizace průmyslu a dopravy, včetně elektrifikace. Rozvíjet energetickou infrastrukturu s cílem zvýšit bezpečnost dodávek posílením přenosu elektřiny. Zintenzivnit politické úsilí zaměřené na poskytování a získávání dovedností a kompetencí potřebných pro zelenou transformaci.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda nebo předsedkyně
